

TARTALOMJEGYZÉK

ELŐSZÓ	9
SEGÍTSÉG A KÖNYV HASZNÁLATÁHOZ	11
ELSŐ RÉSZ TÖRTÉNELMI MÉRFÖLDKÖVEK	13
Szintézis a középkorban	17
Az új csillagászat: a Kopernikusszal és Galileivel kapcsolatos viták	22
A mechanisztikus világegyetem: Newton és a deizmus	32
Az emberiség eredete: a Darwinnal kapcsolatos vita	38
Ajánlott irodalom	44
MÁSODIK RÉSZ A VALLÁS A TUDOMÁNY SZÖVETSÉGESE VAGY ELLENSÉGE?	47
A „vallás” meghatározása: néhány pontosítás	51
Változatok egy valláson belül: a kereszténység esete	54
<i>A liberális protestantizmus</i>	54
<i>A modernizmus</i>	58
<i>Az újortodoxia</i>	61
<i>Az evangéliumi irányzat</i>	64
A tudomány és a vallás kapcsolatának modelljei	68
<i>Konfliktust hirdető modellek</i>	68
<i>Konfliktuskerülő modellek</i>	72

A természettudományok fejlődése és a vallás	75
<i>A hagyományos vallás konzervativizmusa</i>	75
<i>A tudományos világszemlélet megkérdőjelezi a hagyományos vallási nézeteket</i>	76
<i>A természet tanulmányozása egyben Isten tanulmányozása</i>	77
<i>A természet isteni rendje</i>	78
Ajánlott irodalom	79

HARMADIK RÉSZ VALLÁS ÉS TUDOMÁNYFILOZÓFIA 83

Racionalizmus és empirizmus	87
Realizmus és idealizmus	93
A Duhem-Quine-tétel	98
Logikai pozitivizmus: a Bécsi Kör	102
A cáfolati módszer: Karl Popper	108
Paradigmaváltások a tudományban: Thomas S. Kuhn	113
Tudás és elkötelezettség: Michael Polányi	117
Ajánlott irodalom	120

NEGYEDIK RÉSZ TUDOMÁNY ÉS VALLÁSFILOZÓFIA 123

Isten létezésének filozófiai bizonyítékai	127
<i>Canterbury-i Anselmus ontológiai bizonyítása</i>	127
<i>Aquinói Szent Tamás Öt Útja</i>	130
A tudomány és az Isten létezését bizonyító érvek	134
<i>A kozmológiai bizonyíték</i>	134
<i>A kalam bizonyíték</i>	135
<i>A teleológiai bizonyíték</i>	138
Isten tevékenysége a világban	142
<i>A deizmus: Isten a természet törvényein keresztül tevékenykedik</i>	142
<i>A tomizmus: Isten a másodlagos okokon keresztül tevékenykedik</i>	143
<i>A folyamatteológia: Isten a meggyőzésen keresztül tevékenykedik</i>	145
Ajánlott irodalom	149

ÖTÖDIK RÉSZ A TEREMTÉS ÉS A TUDOMÁNYOK	153
A teremtés fogalmának néhány összetevője	157
A teremtés: rövid teológiai elemzés	159
Három teremtés modell	161
<i>Kisugárzás</i>	161
<i>Építés</i>	162
<i>Művészi kifejezés mód</i>	162
A teremtés és az idő	164
A teremtés és az ökológia	166
A teremtés és a természet törvényei	170
Ajánlott irodalom	175
 HATODIK RÉSZ A TERMÉSZETI TEOLÓGIA: ISTEN JELENLÉTE A TERMÉSZETBEN	 177
A természeti teológia ellenzői	181
<i>Teológiai ellenvetések</i>	181
<i>Filozófiai ellenvetések</i>	185
A természeti teológia három megközelítése	188
<i>A gondolkodás hangsúlyozása</i>	188
<i>A világ rendjének hangsúlyozása</i>	188
<i>A természet szépségének hangsúlyozása</i>	190
A természeti és a kinyilatkoztatott teológia	193
Ajánlott irodalom	197
 HETEDIK RÉSZ MODELLEK ÉS ANALÓGIÁK A TUDOMÁNYBAN ÉS A VALLÁSBAN	 199
Természettudományos modellek	203
Az analógia, a metafora és a vallás	208
Az analógia kettőssége: esettanulmányok a tudomány és a vallás területéről	216
<i>A természetes kiválasztás analógiája</i>	216
<i>Az „Isten mint apa” analógia</i>	219
A modellek, az analógiák és a metafora: a tudomány és a vallás összevetése	223

A kiegészíthetőség fogalma	226
<i>Kiegészíthetőség a kvantumelméletben</i>	226
<i>Komplementaritás a teológiában</i>	229
Ajánlott irodalom	236
NYOLCADIK RÉSZ A TUDOMÁNY ÉS A VALLÁS NÉHÁNY KÉRDÉSKÖRE	239
A fizika és a kozmológia	243
<i>Az „ősrobbanás”</i>	244
<i>Az antropikus elv</i>	246
A biológia	252
<i>Charles Darwin (1809–1882)</i>	252
<i>A neo-darwinizmus: Richard Dawkins</i>	256
<i>Az evolúciós teizmus</i>	258
A pszichológia	261
<i>Ludwig Feuerbach (1804–1872)</i>	261
<i>William James (1842–1910)</i>	265
<i>Sigmund Freud (1856–1939)</i>	268
Ajánlott irodalom	274
KILENCEDIK RÉSZ ESETTANULMÁNYOK A VALLÁS ÉS A TUDOMÁNY TERÜLETÉRŐL	277
Ian G. Barbour (1923–)	281
Charles A. Coulson (1910–1974)	284
Wolfhart Pannenberg (1928–)	287
Arthur Peacocke (1924–)	291
John Polkinghorne (1930–)	294
Pierre Teilhard de Chardin (1881–1955)	297
Thomas F. Torrance (1913–)	301
Konklúzió	305
Ajánlott irodalom	306
BIBLIOGRÁFIA	309
MAGYAR NYELVŰ AJÁNLOTT IRODALOM	323
NÉV- ÉS TÁRGYMUTATÓ	327